

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

ПРИВЕТСТВЕННОЕ СЛОВО К УЧАСТНИКАМ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

Биология және биотехнология факультеті
Факультет биологии и биотехнологии

III ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2016 жыл, 4-15 сәуір

Студенттер мен жас ғалымдардың
"ФАРАБИ ӘЛЕМІ"

атты халықаралық ғылыми конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2016 жыл, 11-14 сәуір

III МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИВЕСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Қазақстан, 2016 жыл, 4-15 сәуір

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

"ФАРАБИ ӘЛЕМІ"

Алматы, Казахстан, 11-14 апреля 2016 года

III INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, April 4-15, 2016

MATERIALS
of International Scientific Conference
of Students and Young Scientists

Almaty, Kazakhstan, April 11-14, 2016

Алматы
"Қазақ университеті"
2016

Научный руководитель: д.б.н., профессор Тулеуханов С.Т.

АДАМНЫҢ КАРДИОРЕСПИРАТОРЛЫҚ ЖҮЙЕСІНЕ ӨНДІРІСТІК ФАКТОРЛАР ӘСЕРІН АНЫҚТАУ

Т. Артыққызы, Б.Н. Сүлейменова

әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті, Қазақстан, Алматы
a_talshyn_92@mail.ru

Қазіргі таңда Жаркент қаласының экологиялық жағдайы айтарлықтай алаңдаушылықты тудырып отыр. Жаркент қаласының атмосфера құрамында 50 –ге жуық шаң түрінде, газтүзуші және аэрозольды химиялық қосылыстардың түрі бар екені анықталған. Жүйеленген зерттеулер нәтижесінде өндірістік және антропогендік факторлардың әсерінен ластану деңгейінің жоғарылауы тұрғылықты халықтың денсаулығына орасан зор зиян тигізуде. Көбінесе атмосфералық ластану Жаркент крахмал заводы маңында жоғары дәрежеде. Осы жағдайды ескере келе қазіргі таңда қала тұрғындарының арасында онкологиялық аурулар, жүрек-қан тамырлары жүйесінің аурулары, тыныс алу жүйесінің бұзылуы 2010-2012 жылдармен салыстырғанда айтарлықтай жоғарылағаны байқалады.

Кардиореспираторлық жүйе адамның ағзасында маңызды рөл атқарады. Ол: зат алмасу, зат тасымалдануы, оттегін жұтуда және көмірқышқыл газын шығару үрдістеріне қатысып, тыныс алу, қоректендіру, экскреторлық, гомеостатикалық, реттеуші және қорғаныштық қызмет атқарады.

Біздің алға қойған мақатымыз Холтер әдісі арқылы өндіріс маңында тұратын тұрғындарда жүрек-қан тамыр жүйесінің вегетативті реттелуінің бұзылуы, яғни жүрек жиырылуының жиілеуі, артериалдық қысымның көтерілуі және психоэмоционалды күш түсу деңгейінің көтерілуін зерттеуге негізделген.

Адамның кардиореспираторлық жүйесінің функциональдық күйін бағалау мақсатында өнеркәсіптің зиянды заттарының жеке мүшелер мен жүйелерге жасайтын зиянды әсері зерттелді. Өндірістің теріс факторларының адам ағзасына тигізетін әсерін зерттеу нәтижелері тұтас алғанда тәжірибелік мәліметтерді растайды. Зерттеу жұмысын 16-20 жас аралығындағы бір климаттық-географиялық жағдайдағы, бірақ ластану көрсеткіші әртүрлі аймақтағы 2 топ жалпы саны 10 тұрғынға жүргіздік. Зерттеу нәтижесінде бірінші топ өкілдерінде жүрек-қан тамырлар жүйесінің бұзылыстары, тыныс алу жүйесінің ауытқушылықтары анықталды. Көбінесе бұл топ өкілдерінде жүрек аурулары, бронхиалды демікпе, тыныс алу жолдарының аурулары тіркелді. Ал екінші топ өкілдерінде де жалпы ағзаларында ауытқушылықтар кездескенімен, аурудың таралу жиілігі мен түрлері бірінші топ өкілдеріне қарағанда төмендеу болды. Емдеу шаралары ретінде зат алмасуды реттеу мақсатында ағзаға әртүрлі тазарту шаралары жүргізілді. Климаттық жағдайы салқын, экологиялық жағдайы жақсартылған аумақта емдеу шаралары жүргізіліп, Холтер аппаратында қайта тіркеу жұмыстары жүргізілді. Емдеу шараларынан кейін ағзаның күйі барынша қалпына келді. Сонымен, Холтер әдісі арқылы Жаркент қаласының тұрғындарының жалпы зерттеуінің негізінде жүрек-қан тамырлар жүйесінің функционалды жағдайы сыртқы ортаның әсеріне байланысты өзгеретіндігі анықталды.

Ғылыми жетекшісі: б.ғ.к., доцент Аблайханова Н.Т.

МИОПИЯҒА ШАЛДЫҚҚАН СТУДЕНТТЕРДІҢ БИОЛОГИЯЛЫҚ АКТИВТІ НҮКТЕЛЕРІНІҢ БИОФИЗИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІН ЗЕРТТЕУ

А.Е.Әбдіғаппар, Қ.Д. Төленова, Б.Б. Аманбай

әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қазақстан, Алматы
abdigappar.aydana@mail.ru

Көздің дұрыс жетілуі және оның көру қабілетінің қалыптасуы адамның жас шағынан басталады. Қазіргі кезде көз ауруларының түрі жылдан-жылға артып келеді. Ғалымдардың зерттеу жұмыстарының деректеріне қарағанда, дүние жүзінде жақыннан көргіштік көз ақауы бар (миопия) жасөспірімдердің саны жыл сайын көбейіп, оның диоптриялық дәрежесі жоғарылай беретіндігі

ттамасы 54	Артыққызы Т., Сүлейменова Б.Н. Адамның кардиореспираторлық жүйесіне өндірістік факторлар әсерін анықтау 78
сравнении 55	Әбдіғаппар А.Е., Төленова Қ.Д., Аманбай Б.Б. Миопияға шалдыққан студенттердің биологиялық активті нүктелерінің биофизикалық көрсеткіштерін зерттеу 78
пидермасының 55	Әбдіғаппар А.Е., Төленова Қ.Д., Қамзаққызы Ш. Адам ағзасында симметриялы орналасқан биологиялық активті нүктелердің ақпарат көзі ретінде ерекшеліктерін анықтау 79
тану арқылы 56	Әмзеева Ұ.М., Еркінбек Ұ.Ы. Қимыл-қозғалыстың жүрек қан тамыр жүйесіне әсері 80
ействие 57	Әскербай Г.Е. Жүрек-тамыр жүйесіне қалқанша безінің гормонының әсерін зерттеу 81
р мүшелеріне 58	Бадырай П. Орталық жүйке жүйесіне салмақсыздықты үлгілеу кезіндегі әсері 81
ауы 58	Бадырай П. Биологиялық зерттеулердегі салмақсыздық үлгілерін жасау әдістері 82
руктуры 59	Байдаулет Т., Мұхитқызы Ә. Қоршаған орта мен экология бұзылуының адамдар денсаулығына әсерін зерттеу 83
ырының 60	Байдаулет Т. Ауа ластануының адам қан көрсеткішіне әсеріне талдау жасау 84
ектерін 61	Бекен Б.Р. Бидай сортын биореттегішпен сырттай өңдеу арқылы, осы мен даму көрсеткіштерін зерттеу 84
иялық 62	Бугыбаева Ш.Б. Биология пәнін жаңа ақпараттық технологиялар арқылы өткізе отырып жоғары сынып оқушыларының есте сақтау қабілетін зерттеу 85
дысы мен 64	Ғалымқызы Г. 1,2,3 курс студенттерінің арасындағы темекі шегу зиянды әдетінің таралуы 86
странения 64	Дәулет Г.Д., Сабаева А.С., Есенбекова А.Е. Токсикалық гепатит кезіндегі лимфатикалық тамырлардағы адренергиялық жүйкелену және жиырылу қабілетінің жағдайы 86
нің 65	Джумаханова Г.Б., Қасымбекова Г.Ы., Қайрат Б.Қ. Бассейндік жағдайдағы жасанды құрама жемдермен коректендірілген тилипия балықтарының кейбір мүшелеріне гистологиялық зерттеу 87
..... 66	Ералханова А.К. Әртүрлі нанокеуекті таңғыштардың түрлі жарақат түрлеріне әсерін зерттеу 88
..... 66	Еркінбек Ұ.Ы., Әмзеева Ұ.М. Қалыпты жағдайдағы адамдардың негізгі гемодинамикалық параметрлерінің тәуліктік динамикасының хроноструктурасы 89
..... 67	Есжанова Г.А. Медициналық бұйымдардың биологиялық қауіпсіздігін бағалауды заманауи баптау 90
..... 68	Жақсыбай А.Ф. Студенттердің тыныс алу жүйесінің функционалдық жағдайын зерттеу және бағалау 90
..... 69	Жаксымов Б.И. Применение биологически активных веществ для коррекции здоровья жителей экозависимых регионов 91
..... 69	Запарина О.Г. Роль четыреххлористого углерода в повреждении клеточных мембран 92
..... 69	Zhangisina S.K. Application of knowledge about the circadian rhythms of the cardiorespiratory system in the treatment of hypertension 93
..... 70	Кәкімбек А.А. Оценка успеваемости студентов в зависимости от режима дня 93
..... 71	Красилова А.А., Султанова Г.Б. Исследование уровня гонадотропных гормонов у женщин репродуктивного возраста 94
..... 71	Керімқұлова М. Нано- және макрокеуекті негізіндегі карбокерамикалық адсорбенттерді алу 95
..... 72	Кудайбергенова А.К. Оценка психо-физиологических показателей учащихся старших классов при подготовке к ЕНТ и студентов в период аттестации 96
..... 72	Кулатаева А.А. Определение готовности к школе у детей дошкольного возраста 96
..... 72	Кульмаханбетова Т.Қ. Экологиялық және өндірістік факторлардың қан жүйесінің клеткаларына әсерлері 97
..... 74	Kirgizbayeva A.O. Research the types of cognitive activity of students 98
..... 74	Қайрат Б.Қ., Джумаханова Г.Б. Әртүрлі өнімдік жемдермен коректендірілген бекіре тұқымдас балықтардың бұлшықет ұлпасының биохимиялық құрамын анықтау 98
..... 75	Қалиясқарова А.М. Альфа липой қышқылының иммундық көрсеткіштерге әсерін зерттеу 99
..... 75	Қарашбаева К.Ж. Дәрілік заттардың қауіпсіздігін бағалаудың заманауи аспектілері 100
..... 76	Құралбекова М.А., Жылқыбаева Ә.Ж. Биологияны оқытуда жаңа технологияларды қолданудың әдістемелік негіздері 101
..... 76	Матаева К.С., Акылбек А.А. Влияние кадмия на гематологические параметры крови 102
..... 77	Мусабаева С.К., Сүлейменова Б.Н., Сазанова А.А. Бүйрек патологиясы жағдайларындағы жасөспірімдердің жүрек - қан тамырлар жүйесінің хронокұрылымдық көрсеткіштерін зерттеу 102
..... 77	Муталханов М.С., Темірхан Б.Т. Spark және рhywe құрылғысының оқушылардың ғылыми танымдық қалыптасуына әсері 103